

ROLA ARCHIWÓW KOŚCIELNYCH

Streszczenie

Niniejsza praca przedstawia rolę archiwów kościelnych. Zawiera krótki wstęp prawny dotyczący uregulowań Kodeksu Prawa Kanonicznego w przedmiocie archiwów kościelnych oraz podział i opis roli wymienionych archiwów. Autor chciał znaleźć *aurea mediocritas*, by nie przesadzić z istotną treścią poboczną, a jednocześnie wyczerpująco przedstawić tytułowe zagadnienie.

Słowa kluczowe: archiwum; biskup; katolicyzm; Kościół.

GRZEGORZ KAMIL SZCZECINA

SPRAWOZDANIE
Z PRZEBIEGU SEMINARIUM NAUKOWEGO
POŚWIĘCONEGO SŁUDZE BOŻEMU
KS. WŁADYSŁAWOWI BUKOWIŃSKIEMU

W ramach seminarium naukowego, prowadzonego pod kierunkiem ks. dr hab. Tomasza Moskala, które miało charakter zajęć otwartych, studenci i doktoranci KUL mieli możliwość poznać sylwetkę sługi Bożego ks. Władysława Bukowińskiego. Wykład odbył się 24 XI 2015 r. o godzinie 15.00 w sali C-919 gmachu Kolegium Jana Pawła II Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Inicjatorem tego typu seminarium był ks. prof. dr hab. Jan Walkusz, który już od lat na jedno z seminariów naukowych zaprasza ludzi nauki czy Kościoła, by swoim doświadczeniem i pracą podzielili się ze studentami, ubogacając ich nie tylko intelektualnie, ale i duchowo. Tym razem w progi lubelskiej uczelni został zaproszony ks. dr hab. Jan Nowak – wykładowca Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który jest także postulatorem w procesie beatyfikacyjnym wspomnianego sługi Bożego. Ks. Nowak, pochodzi z diecezji krakowskiej, gdzie po przyjęciu święceń kapłańskich w 1975 r. pracował przez dwadzieścia lat jako duszpasterz. W latach 1984-1989 posługiwał w diecezji

koszalińsko-kołobrzesckiej. W miejscowym seminarium został ojcem duchownym i podjął jednocześnie wykłady w Wyższym Instytucie Teologicznym w Koszalinie. W latach dziewięćdziesiątych powrócił w rodzinne strony i został ojcem duchownym w krakowskim seminarium. Po kilku latach zgłosił się do pracy misyjnej w Kazachstanie (2004-2005). To tutaj zainteresował się postacią ks. Bukowińskiego, którego sylwetka i działalność stała się jego pasją i pracą badawczo-piśmienniczą. Z czasem powrócił do Krakowa i w 2006 r. został mianowany postulatorem w procesie beatyfikacyjnym ks. Władysława.

Po przywitaniu uczestników ks. prof. dr hab. Jan Walkusz, przedstawiając gościa przybliżył wszystkim jego aktywność naukową. Następnie ks. Nowak zapoznał wszystkich z planem swojego wystąpienia, które zawierało się w dwóch blokach tematycznych: pierwszy – poświęcony postaci misjonarza Kazachstanu ks. Bukowińskiemu; drugi – traktujący o działalności duszpasterskiej sługi Bożego. Na szczególnie podkreślenie zasługuje fakt, iż ks. Władysław był pierwszym stałym kapłanem na kazachstańskiej ziemi, wpisując się tym samym w duchowy obraz Kościoła działającego na tamtym terenie.

Ks. Władysław Bukowiński (22 XI 1904-3 XII 1974) urodził się w Berdyczowie. W latach 1921-1931 studiował prawo i teologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Świecenia kapłańskie otrzymał 28 VI 1931 r. Po kilku latach pracy duszpasterskiej w Rabce i Suchej Beskidzkiej w 1936 r. wyjechał na Kresy. Tutaj został wykładowcą w Seminarium Duchownym w Łucku. W latach 1940-1941 był więziony przez NKWD. Po opuszczeniu więzienia aktywnie pomagał uciekinierom i jeńcom. W latach 1945-1954 przebywał w radzieckich więzieniach i łagrach w Kijowie, Bakał, Czelabińsku i Dżezkazganie. Tam po wyczerpującej kilkunastogodzinnej pracy odwiedzał chorych, umacniał współwierzniów w wierze i nadziei, udzielał sakramentów, prowadził rekolekcje w różnych językach. Napisał i wykladał w łagrze historię Polski. W roku 1954 został zesłany do Karagandy, gdzie podjął pracę stróża, jednocześnie prowadząc tajne duszpasterstwo. W 1956 r. nie skorzystał z możliwości powrotu do ojczyzny, aby wierni nie pozostali bez kapłana. Odbył wyprawy misyjne m.in. do Tadżykistanu, Ałma-Aty, Aktiubińska. W 1958 r. został ponownie uwięziony na trzy lata. Po odbyciu kary kontynuował w Karagandzie pracę duszpasterską: w prywatnych domach odprawiał Msze Święte, katechizował, udzielał sakramentów. Zmarł w Karaganie. 22 I 2015 r. papież Franciszek wydał dekret o heroicności cnót sługi Bożego ks. Władysława Bukowińskiego.

Ks. Nowak w swoim referacie zwrócił uwagę, iż to sam papież św. Jan Paweł II był inicjatorem procesu beatyfikacyjnego. Podczas swojej podróży

apostolskiej, będąc w Astanie, mówił, iż nie można oddzielić ks. Bukowińskiego od kazachstańskiej ziemi, i podkreślał, że takiemu duszpasterzowi należy oddać hołd. Ksiądz profesor, mówiąc o słudze Bożym, odsłonił kulisy jego działalności, duszpasterstwa i ofiarności posuniętej do całkowitej rezygnacji ze swoich potrzeb. Uczestnicy seminarium mogli poznać jeszcze lepiej realia działalności Kościoła na Wschodzie w latach indoktrynacji komunistycznej oraz sposób traktowania kapłanów i wiernych przez władze komunistyczne. Wykładowca omówił i zaprezentował publikacje swojego autorstwa, dotyczące ks. Bukowińskiego i jego działalności pisarskiej. W czasie seminarium ks. Nowak często odwoływał się do własnych doświadczeń w pracy misyjnej oraz do swojej drogi życiowej, po której – jak sam zaznaczył – kroczy z ks. Władysławem.

W czasie wystąpienia prelegenta dał się zauważyć jego wielki entuzjazm, który swoje źródło ma właśnie w unikalnym połączeniu naukowej pasji badawczej oraz duchowego odkrywania sługi Bożego poprzez funkcję postulatora w procesie beatyfikacyjnym. Ks. Nowak jest także założycielem Stowarzyszenia im. Ks. Władysława Bukowińskiego „Ocalenie”, dlatego też wszyscy uczestnicy seminarium otrzymali deklaracje członkowskie.

W dyskusji, która miała miejsce po wykładzie, słuchacze pytali m.in. o współpracowników ks. Bukowińskiego, o to, jakimi cnotami się odznaczał w życiu, jakie cuda zadecydowały o postulacie wyniesienia na ołtarze, jak długo pracowała komisja historyczna w procesie i jakie miała zadania, czy w listach są informacje o codziennym życiu w łagrach oraz jak dużo zebrano materiału źródłowego w procesie. Ksiądz profesor, ustosunkowując się do pytań, przybliżył w syntetyczny sposób sylwetki kapłanów i osób świeckich, które współpracowały z sługą Bożym. Zazwyczaj byli to Polacy, ale były też osoby obrządku greckokatolickiego. Cnoty, które charakteryzowały ks. Władysława to: męstwo, roztropność, posłuszeństwo, czystość, ubóstwo, miłość Boga i bliźniego oraz wiara, nadzieja i miłość. Wszystkie one, jak powiedział prelegent, zostały wyjawione, potwierdzone i opisane w dokumencie stwierdzającym heroiczną cnotę. Sługa Boży nie został jeszcze ogłoszony przez Kościół błogosławionym, więc ksiądz postulator nie mógł podać szczegółów cudu, o który pytano, nadmienił tylko, że chodzi o uzdrowienie z nieuleczalnej choroby pewnego księdza. Komisja historyczna pracowała około 4 lat, a jej głównym celem była analiza wszelkich archiwaliów dotyczących ks. Bukowińskiego i jego działalności. W efekcie prac, jak zaznaczył ks. Nowak, zebrano około 2000 stron materiałów, zawierających świadectwa około 80 osób. Wynikiem prac była publikacja 10 pozycji książkowych o słudze Bożym.

Ksiądz profesor wspominał także, że listy ks. Bukowińskiego są doskonałym materiałem do analizy i poznania życia w radzieckich łagrach. Zarówno podczas prezentacji, jak i w dyskusji prelegent wielokrotnie wskazywał na zasady i „złote myśli” (np. „Nigdy nie daj się zarazić nienawiści”), którymi ks. Władysław kierował się w swoim życiu, a realizacja ich stała się drogą do świętości.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż cały wykład został ubogacony o projekcje zdjęć z życia ks. Władysława Bukowińskiego i miejsc jego posługi. Każdy z uczestników na zakończenie otrzymał także książkę pt. *Ziarno nadziei. Życie i proces kanonizacyjny ks. Władysława Bukowińskiego* autorstwa księdza prelegenta. Z całą pewnością było to ubogacające spotkanie z księdzem profesorem, a przede wszystkim ze sługą Bożym ks. Władysławem Bukowińskim – kolejnym wielkim Polakiem i Bożym człowiekiem.

DYSERTACJE DOKTORSKIE
NAPISANE W INSTYTUCIE HISTORII KOŚCIOŁA I PATROLOGII
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II
SFINALIZOWANE W ROKU AKADEMICKIM 2014/2015

Ks. KRZYSZTOF KAOKA, Aretologia Dydyma Aleksandryjskiego. Promotor: ks. prof. dr hab. Mariusz Szram. Recenzenci: ks. dr hab. Bogdan Czyżewski, prof. UAM, ks. dr hab. Piotr Szczur, prof. KUL

Na początku sierpnia 1941 r. dowództwo brytyjskiego wojska stacjonującego w Kairze zleciło grupie egipskich robotników uprzątnięcie kilku chodników kamieniołomu w miejscowości Tura leżącej około 15 kilometrów od stolicy Egiptu, aby móc tam zorganizować skład amunicji. Robotnicy odkryli stos papirusowych kodeksów w chodniku 35. Nie były one schowane, lecz zasypane wiekowym gruzem i śmieciami, które zgromadzone pod ścianami tunelu sięgały metra wysokości. Robotnicy, licząc na łatwy zysk, przywłaszczyli sobie większość papirusów. Egipska instytucja zajmująca się ochroną zabytków dowiedziała się o znalezisku kilka dni później, lecz była w stanie przejąć tylko małą jego część. Reszta papirusów trafiła do obiegu handlarzy zabytkami. Pomimo wykupywania przez egipskie muzeum wychodzących na świat